פריאטיטה
ולה ללורונה
אישה-רוח
PRIETITA
Y LA LLORONA
כתבה גלוריה אלזנדוא
ציירה מיה קריסטינה גונזלס

פריאטיטה עבדה בגינתה של המרפאה, *קורנדרה*, כשאחותה מירנדה הגיעה בריצה.
פריאטיטה ראתה שהיא מפוחדת מאוד.
"אמא מרגישה רע מאוד. היא סובלת שוב מהמיחושים הישנים. התוכלי לבקש *שהקורנדרה* תעזור?"
"כן, אבקש אותה" ענתה פריאטיטה, כשהיא מחבקת את אחותה "דונה לולה יכולה לרפא כמעט כל מחלה. היא מכירה תרופות רבות. היא מלמדת אותי עליהן."

"דונה לולה" אמרה פריאטיטה בנימוס "את מכירה את כל צמחי מרפא כאן בעמק. אמא שוב חשה ברע. האם יש דבר מה שיכול לעזור לה?"

"כן, יש תרופה. ויש לי כל הרכיבים שלה פרט לאחד, עלי צמח *הרודה*. אני מצטערת, ילדתי, אבל השתמשתי בכל שהיה לי, ואף אחד מהשכנים לא מגדל אותו. אבל בואי למטבח ואני אוכל לצייר לך איך נראה הצמח."

פריאטיטה הביטה איך *הקורנדרה* מציירת את צמח *הרודה*. היא דאגה מאוד וחשבה איך למצוא את הצמח המרפא בשביל אמה.
"דונה לולה, את ודאי יודעת איפה אוכל למצוא את הצמח הזה."
"אכן, אני יודעת שהוא צומח באזור חוות "המלך" ענתה המרפאה "אבל מסוכן ללכת לשם. הם עלולים לירות בך, כי לא אוהבים שעוברים לשטחים שלהם." היא הביטה שוב על הילדה "לא בטוח בשבילך ללכת לשם."

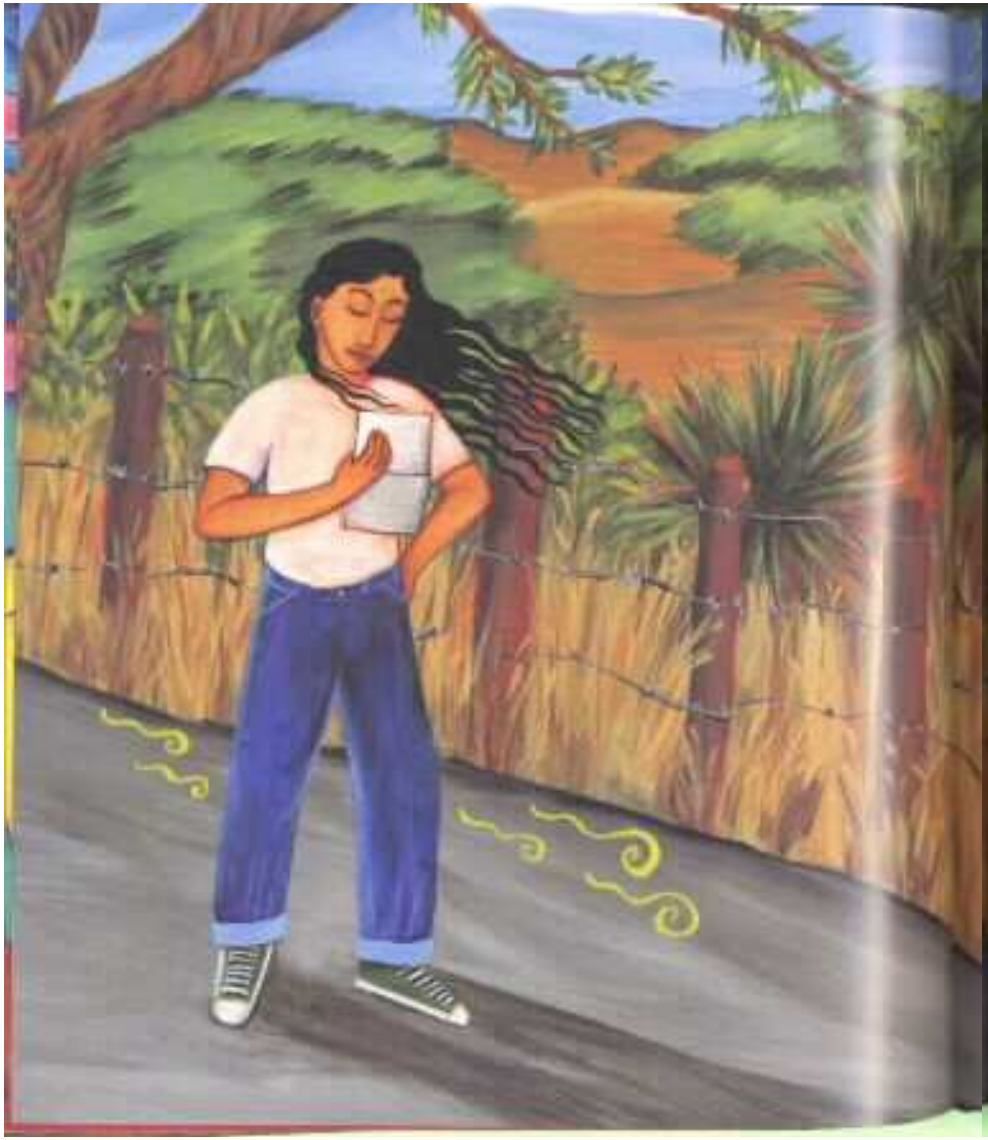

פריאטיטה החליטה בכל זאת למצוא את הצמח המרפא. לפנות ערב היא הלכה לאט מסביב לגבולות חוות "המלך" וחיפשה את העלים ירוקים-כהים ופרחים צהובים של *הרודה*. מספר פעמים נדמה היה לה שהיא מוצאת אותו, אך כל פעם הם היו שונים קצת מהציור של דונה לולה.

היא הסתכלה על החורשה שבצד השני של הגדר. שם היה כנראה הצמח שיכול לעזור לאמה. היא הקפידה שאיש לא יראה וזחלה מתחת לגדר לשטח החווה.

בהתחלה היא השתדלה ללכת קרוב לגדר, אך תוך חיפוש הצמח נכנסה עמוק יותר לתוך היער. פתאום נדמה היה לה שהיא שומעת קול של בכי. היא נזכרה בסיפורי סבתא שלה על לה ללורונה – אישה-רוח לבושה לבן. סבתא אמרה שלה ללורונה מופיעה בלילות, ליד אגמים או נחלים, בוכה על ילדיה שאבדו ומנסה לגנוב ילדים של אחרים. פריאטיטה נבהלה. היא הסתכלה סביב כדי למצוא את הגדר, אך לא ראתה אותה. היא תעתה ביער.

היא הרגישה ריח מים וראתה פתאום צבי לבן-זנב שעמד ליד הנחל והוריד ראש כדי לשתות מים. פריאטיטה ניגשה אליו בשקט ולחשה "בקשה, צבי קטן, אולי תעזור לי למצוא קצת *רודה*?"

הצבי הרים את ראשו והביט עליה. אחר כך השמיע קול רך והתחיל ללכת אל בין העצים. לפריאטיטה נדמה היה שהיא שומעת "בואי אחרי" ולכן היא הלכה בעקבות הצבי. אך שורשי אלון וקקטוס הפריעו לה, והצבי נעלם מעיניה.

פריאטיטה התיישבה על גזע עץ שנפל. היא נגבה את פניה בשרוול והסתכלה על הארץ.
עמדה שם לטאה, שהביטה עליה.
היא ידעה מהספרים שלה שלטאה לא יכולה להוציא קול.
"לטאה, בקשה עזרי לי. אני יודעת שאינך יכולה לדבר, אבל אולי תוכלי להראות לי איפה למצוא קצת *רודה*" אמרה פריאטיטה.
היא הלכה אחרי הלטאה עד שזו נעלמה בין העשב הגבוה. אך אז שמעה שוב את קול הבכי.

"קוקוררוקוקו" יונה לבנה ישבה על עץ *מסקיטה* ושרה את שירה העצוב. פריאטיטה ניגשה לעץ ולחשה "יונה לבנה, בקשה, אני מוכרחה למצוא קצת *רודה*."
"קוקוררוקוקו" קראה היונה, ועפה לה.
פריאטיטה הייתה רעבה וצמאה, זרועות כאבו לה משריטות קוצים. היא רצתה שוב לבכות, אך אמרה לעצמה "על תוותרי, פריאטיטה, את חייבת למצוא את *הרודה* בשביל אמא." היא ניגבה את דמעותיה, התיישרה והביטה למעלה.

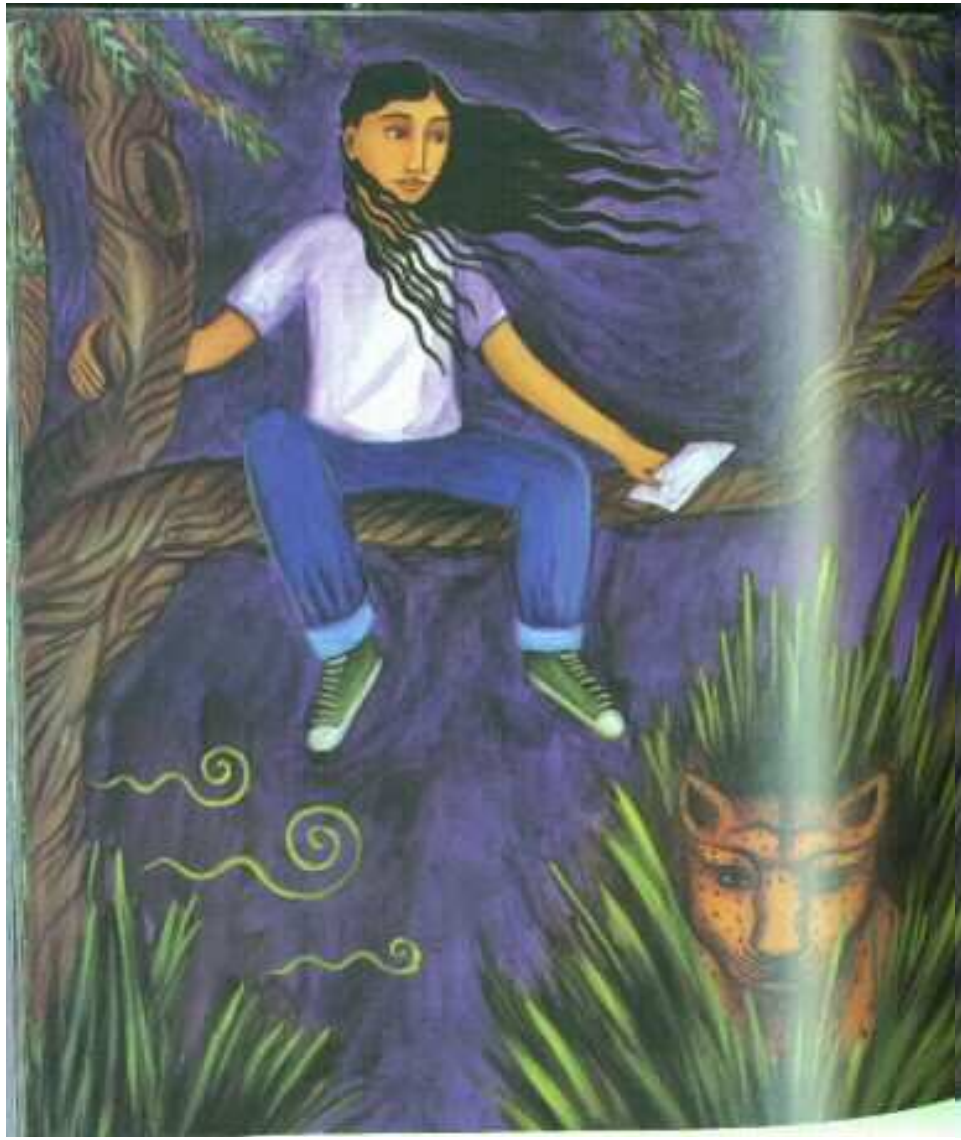

"אך, הנה העץ" אולי לטפס
על העץ עליו ישבה היונה.
אולי אז תראה לאן להמשיך
ללכת.
מענף העץ היא הסתכלה לכל
הכוונים, אך ראתה רק עצים
ושיחים. ושוב ראתה משהו בין
השיחים. יגואר. הוא נראה לה
כמו החיות בתמונות שראתה
בספרים על מקסיקו העתיקה.
היא ירדה מהעץ והלכה אחריו,
אך בקרוב גם הוא נעלם.

אורות מנצנצים הופיעו לפניה. תחילה חשבה שאלה פנסי השומרים, שאולי יורים על המתגנבים לחווה. אבל לא, אלה היו גחליליות. אולי הן יכולות להוביל אותה אל *הרודה*. היא רצה לכוונן, אבל גם הן לא נראו יותר.
הלילה החשיך. "מדוע איני רואה כוכבים?" חשבה. אבל מיד הבינה שהעלים מסתירים את השמיים.

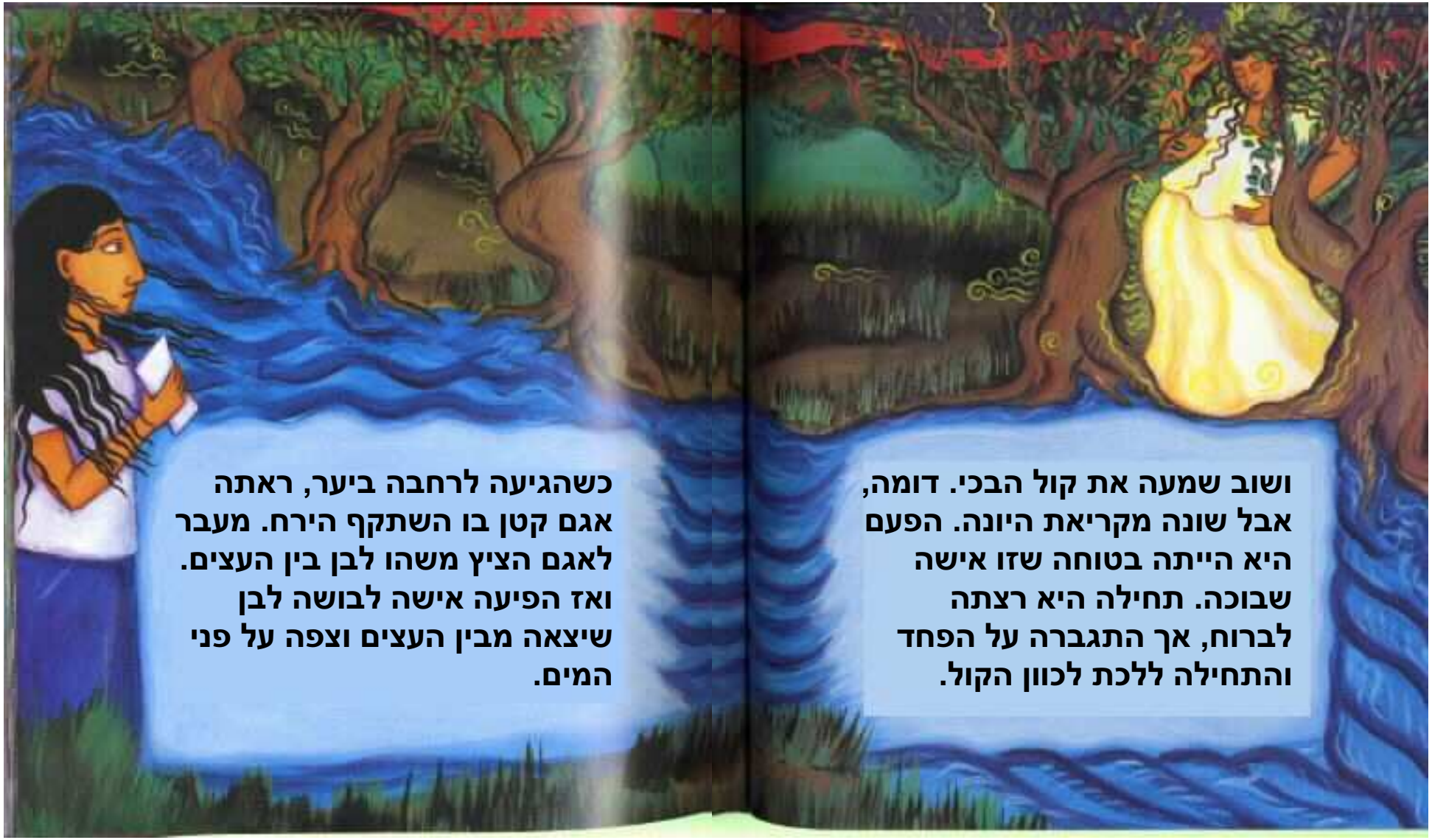

ושוב שמעה את קול הבכי. דומה, אבל שונה מקריאת היונה. הפעם היא הייתה בטוחה שזו אישה שבוכה. תחילה היא רצתה לברוח, אך התגברה על הפחד והתחילה ללכת לכוון הקול.

כשהגיעה לרחבה ביער, ראתה אגם קטן בו השתקף הירח. מעבר לאגם הציץ משהו לבן בין העצים. ואז הפיעה אישה לבושה לבן שיצאה מבין העצים וצפה על פני המים.

בקול רועד קראה פריאטיטה לאישה-רוח "בבקשה, סניורה, התוכלי לעזור לי למצוא קצת *רדה*?"
האישה צפה לאורך שפת האגם ופריאטיטה הלכה בעקבותיה. ופתאום האישה הצביעה על האדמה. פריאטיטה כרעה ברך. הירח זז בשמים והאיר צמח שבפניה. היא בדקה אותו – אכן זה היה *הרודה*!. היא כבר לא פחדה יותר. הורידה כמה ענפים מהצמח והביטה על אישה-רוח. "תודה, סניורה ללורונה."

אישה-רוח הובילה את פריאטיטה דרך היער. בקרוב הן היו על שביל רחב. פריאטיטה הרגישה כאילו היא מתעופפת באוויר.
והנה לפניה הופיעה הגדר. היא זחלה תחתיה מהר והסתובבה כדי להגיד תודה, אך האישה נעלמה.

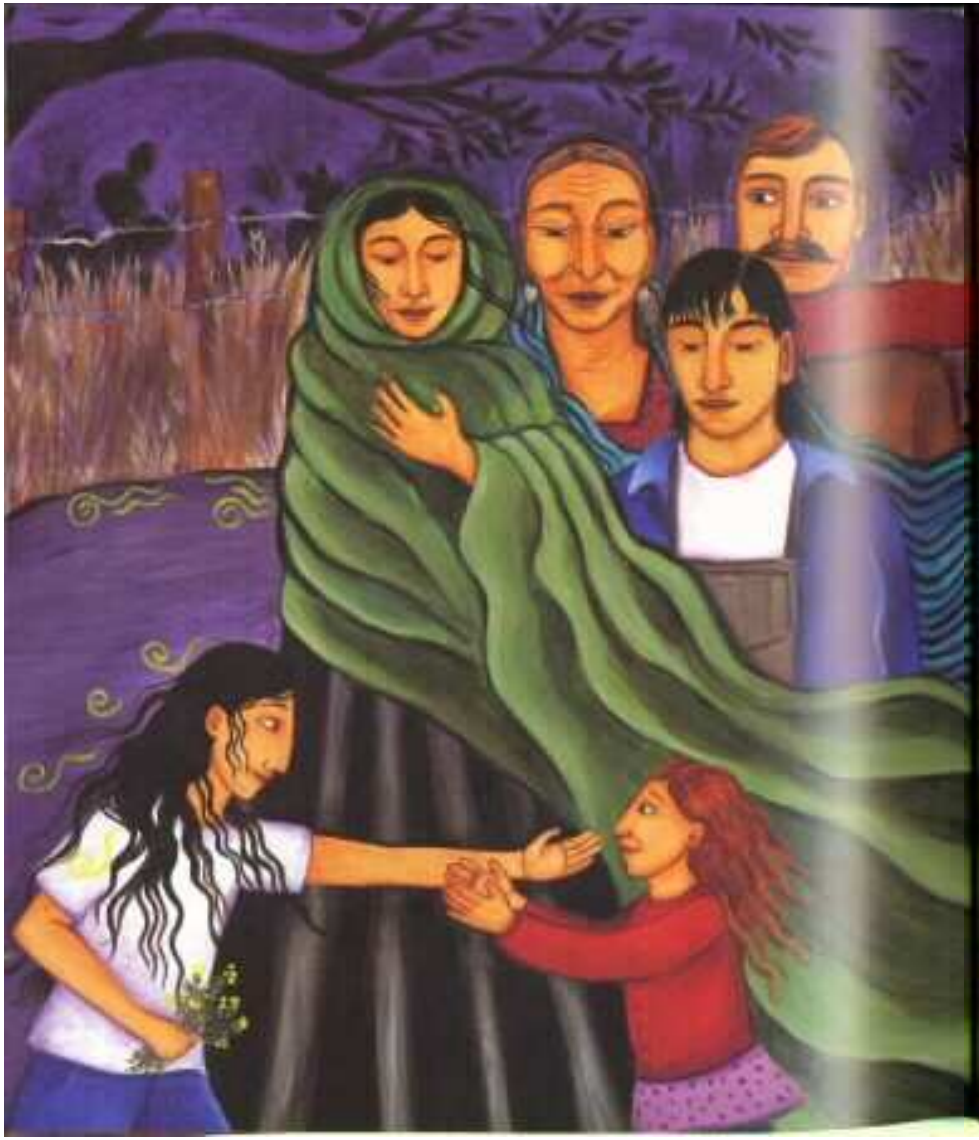

פריאטיטה ראתה פתאום אנשים
עם פנסים. לקראתה רצה מירנדה,
אחותה. האחיות התחבקו. גם
דונה לולה הייתה שם.
"תודה שבאתם לחפש אותי"
אמרה פריאטיטה.
"אבל איך הצלחת לצאת מהיער?"
שאלה דונה לולה.
"אישה-רוח הוליכה אותי"
"לה ללורונה" קראה בת דודתה
"אבל הרי כולם יודעים שהיא
לוקחת ילדים. היא לא מחזירה
אותם."
"אולי היא לא מה שאנו חושבים"
אמרה דונה לולה.

בשקט נתנה פריאטיטה את ענפי *הרודה לקורנדרה*. "תודה, ילדתי" אמרה דונה לולה.
פריאטיטה חייכה.
"באו הביתה" אמרה דונה לולה "מאוחר כבר. אלווה אתכן לביתכם. מחר אראה לך איך להכין את התרופה לאמא שלך. אני מאוד גאה בך. התבגרת הלילה."

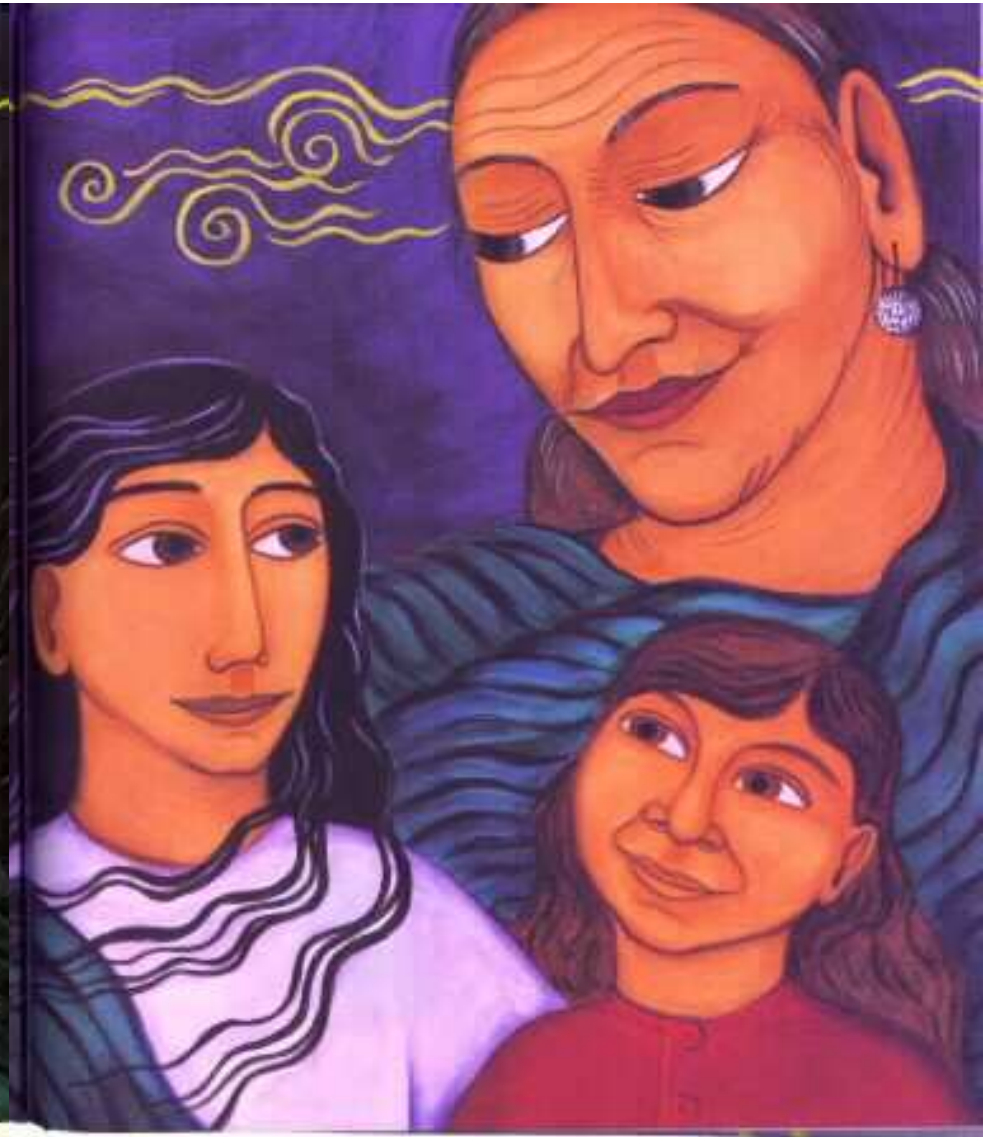

כשהייתי ילדה קטנה גדלתי בטקסס הדרומית, בקרבת חוות "המלך". סבתא שלי נהגה לספר סיפורים מפחידים על לה ללורונה, אישה-רוח. סיפורים אלה היו נפוצים בדרום-מערב של ארצות הברית ובמקסיקו.

כל הילדים פחדו מאוד מלה ללורונה, גם אני פחדתי, אבל אפילו כילדה חשבתי האם אין צד שני לסיפור זה. כשגדלתי והתחלתי ללמוד את תרבות צ'קנוס התברר לי שיש אמנם הצד השני של לה ללורונה, הצד שמייצג את חלק האינדיאני והנשי שלנו.

למדתי שהדברים הם לא תמיד כפי שהם נראים. בסיפור זה רציתי להביא את הערכתי לאותם קורנדראס, אנשים מרפאים המסורתיים של עמי. הם יודעים דברים רבים שהרופאים רק עכשיו מתחילים ללמוד. אני רוצה גם לעודד ילדים להביט במבט ביקורתי יותר על פני הדברים ולגלות אמיתות, שיכולות להיות מוסתרות.

גלוריה אלזנדוא